

se je čutnost že zgodaj s prepogostim opominjevanjem in s kaznijo zadušila. Če je vzrok moralai, se še kaj more poravnati; če pa pogrešek izvira iz temperamenta, se težko kaj opravi. Koristni pomočki so: prijaznost, krotkost in tovaršija s dobroserčnimi otroci; koristno je tudi branje pripravnih knjig, in da se budé pobožni občutki. Če je mogoče, naj takim otrokom odgojnik razloži, kako hudo so drugim (tudi živalim) storili, in naj to tudi večkrat sami po sebi zvejo. Prirojena hladost se popolno nikoli ne more odpraviti. Ne rabi za to silnih pomočkov; ti bi bili zastonj, in bi le škodovali. Če si zbudil v odgojencu bogoljubni občutek, si naj boljše in naj več storil in pogrešek zadušil.

Žalost je nasledek posebno nesrečnih okolisčin pri rodovini, ojstrega in neusmiljenega gojenja, neprijaznosti domačih, vravnave, in če se od otroške moči preveč tirja; večkrat je vzrok otroške žalosti tudi prezgodnji in neprirodni upliv svetoblinjskih ljudi. Si najdel vzrok, bodeš dobil tudi lahko pomoček.

Silni narav se rodi iz temperamenta (koleriškega), kateri se že pri mlajših učencih večkrat prav določno pokaže, in se tudi učeniku nasproti večkrat prav neprijetno s nespo-dobnim vedenjem naznani. Hočeš silni narav krepčati in zvišati, se obnašaj s silovitnežem neusmiljeno ojestro, kaznuj ga, ko je silovit. Naj gotovejše bodeš ta narav vravnal (pa gre počasno), če se s silovitnežem obnašaš mirno in prijazno krepko, — pokoršino si prisili, če drugače ne gre, s kaznijo; ko pa te otrok vboga, prizanesi mu kazen, kaži se mu dobrohoten, očitaj mu prav prijazno, kako gerd in nevaren je njegov pogrešek, toda nikoli ne takrat, ko je silovit. Če so otroci učitelju vdani in ga imajo radi, mu ta pogrešek ne dá veliko opravit.

(Dalje prih.)

Praktična slovensko-nemška gramatika.

(Dalje.)

xv.

Popolno sklanjanje členov, imen in osebnih zaimkov.

Obravnaje posamezne sklone omenili smo, da Nemci sklanjajo svoje imena: a) po šibkem, b) po krepkem, c) v ed. štev. po krepkem, v množ. štev. po šibkem načinu.

Kako pa se otrokom dopové, da razumejo spreminovanje besede, ali da razumejo, zakaj da se mora postavljati v razne sklone? milsimo da tako, če napeljujemo otroke, da sklanjajo besede v celih stavkih, da jih vprašamo, oni naj pa na vprašanja pravilno v celih stavkih odgovarjajo in besedo sklanjajo. Postavim:

Kdo prisluži otrokom potrebni živež? kdo se ves dan trudi za svojo družino?

1. Kdo neki drugi, kakor moj oče.
2. Čigava hiša ti je naj ljubša?
3. Komu si dolžen pokoren biti?
4. Koga moraš spoštovati in ljubiti? i. t. d.

Ravno tako pomanjkljivo bi bilo, ko bi učenik osebne zaimena kar le izprašal, kako da so v 2. 3. 4. sklonu, in bi tega ne pokazal v celih stavkih.

1. Kdo pa sem jaz?
Človek, po božji podobi vstvarjen.
2. Česa se Bog usmiljuje?
3. Komu je Bog prizanesljiv?
4. Koga Bog ljubi?

Ravno tako se more ravnati z osebnim zaimenom pri 2. in 3. osebi ed. in množ. štev.

Takšno razloženje otroku bolj v glavi ostane, kakor same gole besede.

Kakšno pa je sklanjanje imen v slov. jeziku, to vsak učitelj saj nekoliko vé; tega tudi tukaj ne bomo razlagali, kajti omenjujemo sklanjanje le v tem oziru, kako se dá otrokom notranji pomen razjasnovati.

XVI.

Predlogi.

Nauk ta pa je dosti težek za učence, veliko se mora učitelj truditi, preden otroci znajo predloge pravilno rabiti.

Težavo dela tudi to, da predlogi v nemškem drugačnega sklona želé, kakor v slovenskem.

Skusili bomo to reč nekoliko polajševati, ter začnemo naj poprej s predlogi, kateri v nemškem želé na vprašanje kje 3., in na vprašanje kam 4. sklona.

Za podlago nam bo tukaj raba predlogov v slovenskem. Toživnega in mestnega želé predlogi *v, po, na, ob*.

Kam grejo ljudje v nedeljih? Kam gredo otroci ob dveh? Kaj vzamem v roko, kadar kaj kupujem?

Kje stanujejo kmetje, kje mestojani? Kje visé zvonovi? Kje je živina po letu, po zimi? Ravno tako naj se vpraša z drugimi prilogi te verste.

Toživnega in storivnega (ki pa stoji tukaj namesto skazavnega) želé predlogi: pod, med, nad, pred.

Kam vzame gospodar popotnika? Kam se je usedel? Kam devam blazino?

Kje leži pes? Kje po letu radi počivamo? Kje je klet? Kje koplje rudokop?

Ravno tako se ravná z drugimi predlogi te verste.

Učitelj lahko tudi poočituje predloge, kazaje na tabli razmerje reči (Verhältniss der Gegenstände zu einander).

Naredim tukaj na tabli krog, in vanj postavim piko = ○

Kje je pika?

Postavim piko vzgor, ○

Kje pa je sedaj pika?

Postavim jo poleg kroga, ○

Kje je sedaj?

Tako more učitelj vse prostore otrokom pojasnovati.

Iz tega bodo spoznali otroci, da predlogi povedó razmerje reči med sabo; predloge pa jih imenujemo zato, ker stojé pred imeni.

Bolj na drobno se vidi to poočitanje v nemškem časopisu „Oesterr. Schulbote“ l. 1861., str. 195.

(Dalje prik.)

Iz zgodovine keršanske ljudske šole.

(Dalje.)

Odprava reda jezuitarskega bilo je v trojnem obziru pomembno za ljudsko šolo.

1. Imeli so Jezuiti precej ležečega posestva. Že od prvega niso hotli tega premoženja potegniti v državno denarnico, temuč namenili so ga obrniti, za kar je bilo od prvega namenjeno, tedaj za ljudsko odgojevanje in izobraženje. Tedaj so tudi ljudske šole, ki so bile do sedaj zanemarjene, nekaj pričakovale.